

La jungla de asfalto de John Huston

Iñaki Revesado

En *La jungla de asfalto*, film de l'any 1950, John Huston adapta amb l'ajuda de Ben Madow la novel·la de W.R. Burnett del mateix títol, que recrea el vell mite de l'atrancament perfecte, organitzat en aquest cas per una sèrie de personatges que viuen al marge de la llei i que veuen la possibilitat de retirar-se per sempre si l'atrancament que preveuen surt tal i com tenen previst. Amb aquest film podem considerar John Huston com a un dels pares del cinema negre modern. El realitzador encarà aquest projecte, sisè en la seva carrera, després d'haver titubejat amb el gènere en el seu primer film *El halcón maltés* l'any 1941. La llarga relació d'obres dirigides per John Huston li ha permès tocar la majoria de gèneres cinematogràfics, i si bé, com li passa a qualsevol artista, no totes les seves obres assoleixen els mateixos cims de qualitat, Huston és el creador d'un grapat de les millors obres de la història del cinema. A més de les ja esmentades *El halcón maltés* i *La jungla de asfalto*, la seva filmografia es vertebra amb films memorables, com ara *Cayo Largo* (1948), *La reina de Àfrica* (1951), *Moby Dick* (1956), *Sólo Dios lo sabe* (1957), *Vidas rebeldes* (1961), *La noche de la iguana* (1964), *El honor de los Prizzi* (1985) o *Dublínenses* (1987). Gairebé res... Trajectòria cinematogràfica a què no és aliena la seva trajectòria vital. Si bé des de jove mostrà interès pel món del cinema i del teatre (son pare era l'actor Walter Huston), també la vida li dugué a destins tan romàntics com ara formar part de l'exèrcit revolucionari de Zapata, o tan prosaics com ara complir les seves obligacions amb l'exèrcit del seu país, participant en la Segona Guerra Mundial.

La principal novetat que presenta *La jungla de asfalto* respecte d'altres obres del gènere és que, si bé l'excusa del film és l'atrancament a la joieria, la narració va molt més enllà dels preparatius i de l'atrancament pròpiament dit. Huston es deté en cada un dels personatges que formen part de la banda i en fa un retrat interior que analitza, a més dels interessos econòmics que els mouen, quines són les seves mancances i insa-

tisfaccions, donant com a resultat una banda formada per autèntics perdedors, que aconsegueixen guanyar-se la simpatia i complicitat de l'espectador. Una de les autèntiques proeses de la pel·lícula és que el realitzador no sacrifica ni una busca del suspense necessari per oferir-nos l'esmentat i acurat retrat dels personatges.

De la mateixa manera del que ha passat amb altres mostres del cinema negre, hi ha una clara contraposició entre allò que simbolitza el món urbà i el que representa el món rural. La ciutat d'un costat, de l'altre el camp. El mitjà urbà també aquí representa l'espai sense llei, on tot és vàlid si es vol aconseguir pujar en l'escala social, sense tenir en compte a què o a qui s'ha deixar enrere per aconseguir l'objectiu proposat (en aquest sentit, el títol del film no pot ser més representatiu). La ciutat és, a més del marc on es desenvolupa l'acció, una de les causes que empenyen els personatges. La ciutat és difícil i no es compadeix de ningú. D'una altra banda els espais oberts, el camp, el cavalls formen part de l'espai on el home, sotmès a la natura, s'humanitza. L'hostilitat enfrontada a la llibertat es materialitza també en la llum amb què es construeixen les escenes: la foscor i les ombres de la ciutat, on els personatges organitzen les seves malifetes, s'oposen a la claror del paisatge natural, on el protagonista es permet el dret de somniar.

El film va aconseguir un parell de nominacions als Oscar, però tot just Sam Jaffe, per la creació del personatge de Doc, va resultar guardonat. De fet, l'Acadèmia va reconèixer Huston amb altres nominacions, però només va ser recompensat per la direcció d'*El tesoro de Sierra Madre* (1948). El film suposà també el debut en el cinema de Marilyn Monroe, en un personatge secundari que per les seves característiques semblava ja un presagi de la imatge que després com a gran estrella s'acabaria per guanyar.

També, a títol de curiositat, cal indicar que un altre geni del cinema, el gran Stanley Kubrick va prendre *La jungla de asfalto* com a base del seu *Atraco Perfecto*, també amb uns excel·lents resultats. ■

